

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyantha, In Libros XX. Dispartita

Dominicus

Francofurti, 1613

Sabbatium

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

POLYANTHEA

NOVÆ LIBER XVII

Sabbatum.

LocI BIBLICI.

SABBATHVM à Deo benedicitur, *Gen. 2.3.* propter hominem institutum est, *Marc. 2. 27.* Sabbathum perpetuum, *Esa. 66. 23.* *Hebraeor. 4. 9.* Sabbathum terræ septimo quoque anno, *Exod. 32. 11.* *Leu. 25. 4.* Sabbathum alterum primum, pro festi plurium dierum vltimo, *Luc. 6. 1.* Sabbathi observatio præcipitur, *Exod. 16. 29.* *Ex. 20. 8. 9.* *Ex. 22. 12.* *Ex. 31. v. 14. 16.* *Ex. 34. 21.* *Ex. 35. 3.* *Leu. 19. v. 30. Ex. 23.3.* *Ex. 26. 2.* *Deut. 5. 12.* *Esa. 56.*

Ex. 58. 13. *Jerem. 17. 21.* *Ezech. 20. 23.*

Causæ præcipue sanctificationis Sabbathi sunt quatuor: *Prima*, ut dies ille impendatur cultui diuino quo die præsertim solebant agi conuentus publici, *Luc. 4. 16.* quæ consuetudo agendi conuentus in diem Dominicum translata est, *vt colligitur ex Act. 20. 7. 1. Cor. 16. 2.* *Secunda*, vt ne contumacis laboribus te aut tuos fatiges & conficias, *Exod. 3. 12.* *Deut. 5. 14.* *Tertia*, vt perpetuo recorderis operum Dei in creatione, *Gen. 2. v. 1. 2.* *Exod. 20. v. 10. 11.* *Vltima* causa est, perpetua memoria libera: ionis à seruitute *Aegyptiaca*, *Deut. 5. 15.* Adhibet potest & liberalitas Dei in sexto, & cessatio manuum in septimo die, quam cauam attingit Moyses, *Exod. 16. 29.*

Sabbathi observatur *Exempla*: *Israëlitæ* *Exod. 16. 30.* *Iudas Machabæus* & *Iudei*, *2. Mach. 8. v. 24. 25. 26. 27.* *Christus* etiam studiose coluit sabbatum, ita vt plerunque sabbatho in synagoga doceret, & miraculis se patefaceret, *Luc. 4. v. 16. 17.* *St. Paulus* & *Barnabas*, *Act. 13. v. 14. 15. 42.* *Ex. 16. 13.* *Paulus* & *Silas*, *20. 7.*

Sabbathi violationis, siue profanationis, eiusque poenæ *exempla*, *Homo* colligans ligna, *Num. 15. 30.* *Israëlitæ*, *Nehem. 13. 15.* *Jerem. 17. 27.* *Sabbathi Dominus* *Christus*, *Marc. 2. 28.* hoc est, in sua potestate habet sabbatum, vt possit pro suo imperio moderari. Sabbathum magnum vocabatur *Iudeis*, *Ioan. 19. 31.* cum in sabbatum dies Paschæ incidere: hoc est, valde solenne & celebre: concurrente videlicet duplici celebritate. Sabbathum profanare dicuntur *Sacerdotes*, *Matth. 12. 5.* *Sabbathi sacrificia*, *Ezech. 46. 4.*

Sabbatha, non pro septimo, vt alias sæpe, nec pro singulari hebdomadis diebus quos vulgo *Ferias* vocant, sed potius pro ipsis septimanis, *Luc. 25. 8.* & pro septimana ipsa, *Matth. 18. 1.* per synecdochen.

Sabbatum, i. quies, seu quietis dies, à verbo *Hebr. Sabat*, quietur. *Huiusmodi dies* *ἀνάπαυσις* dicitur *Græcis*, & *σαββατισμός*, cessatio à labore corporis. *Vide Etymologic. tri linguæ Lugdun. pag. 626. 687.*

SENTENTIAE BIBLICAE

Sabbatum à Deo sanctificatur.

Et benedixit diei septimo, & sanctificauit illum: quia in ipso cessauerat ob omni opere suo. *Gen. 2.*

Requies sabbathi sanctificata est Domino. *Exod. 16.*

Videte vt sabbatum meum custodiatis, quia signum est inter me & vos. *31.*

Insuper & sabbatha mea dedi eis, vt essent signum inter me & eos: & scirent quia ego Dominus sanctificans eos. *Ezech. 20.*

A bono bene observatur.

Memento vt diem Sabbathi sanctifices: Sex diebus operaberis? Septimo autem die Sabbathum Domini Dei tui est: non facies in eo omne opus, tuum & filius tuus, & filia tua, seruus tuus ancilla tua, iumentum tuum & aduena qui est intra portas tuas. *Exod. 20.*

Sex diebus operaberis, septimo die cessabis arare & metere. Sex diebus facies opus, dies septimus, quia sabbatum vocabitur sanctus. Omne opus non facies in eo. *Leu. 23.*

A vespere vsq; ad vesperam celebrabis sabbatha vestra. *Idem.* Obserua diem Sabbathi, vt sanctifices eum, Non facies in quoicquam operis. *Deut. 5.*

Si auerteris à sabbatho pedem tuum, facere volumatem tuam in die sancto meo, & vocaueris sabbatum delicatum, & fastidium Domini gloriosum, & glorificaueris eum dum non facis iustitiam, & non inuenitur voluntas tua, vt loquaris sermonem tuum, & obersis super Domino & sustulisti super altitudines terre. *Idem.*

Custo dice animas vestras, & nolite portare pondus in sabbatho. Si audieritis me, dicit Dominus, vt non inferatis onera vestra ciuitatis in die sabbathi, & si sanctificaueritis diem sabbathi, facietis in eo omne opus, ingredieris per portas ciuitatis vestrae & principes, sedentes super solium Dauid, & habitabitis in ciuitate hac in sempiternum. *Idem.*

Itaque licet sabbathis benefacere, *Matth. 12.* Sabbathum propter hominem factum est, & non homo propter sabbatum. Itaque Dominus est filius hominis cuius est sabbatum. *Marc. 2.*

Interrogo vos, si licet sabbathis benefacere an malo, cuius saluam facere, an perdere. *Luc. 16.*

Hypocritæ, vnusquisque vestrum Sabbatho non soluitur suum aut asinum à præsepio, & ducit ad aquam. *Idem.*

Sex diebus facietis opus: septimus dies erit vobis sabbatum, in quo non erit opus in eo, occidetur. *Exod. 35.*

Colligens ligna sabbatho, præcepto Domini lapidabitur. *Num. 15.*

Dies vestri conuertentur in lamentationem & ieiunium. Neomianum & sabbatum, & festiuitates alias non ferietis, qui sunt ceteris vestri: Calendas vestras & solennitates vestras, & ieiunium meum. *Esa. 1.*

Si non audieritis me, vt sanctificetis diem sabbathi, & eripitis onus, & ne inferatis per portas Ierusalem in die sabbathi, & decurabit ignem in fortis eius, & decurabit domos Ierusalem. *Jerem. 7.*

Os & proieci festiuitates vestras, & non capiam odorem ieiuniorum vestrorum. *Amos. 5.*

Et conuertam festiuitates vestras in lacrum, & omnia carmina vestra in planctum. *Idem.*

Sacerdos.

DEFINITIONES ET ETYMOLOG.

Sacerdos, Græce *ἱερός*, *ἱερός*, *ἱερός*, & sacerdotium dicitur. Est autem sacerdos is, qui Deo dicatur esse ad sacrificia facienda. A quo sacerdotium ipsum, sacerdotis munus officiumque.

LocI BIBLICI.

Sacerdos pro se & populo orat, *Leuit. 9. 7.* *Ex. 16. 30.* *Ex. 17. 16.* *Ex. 28. 30.* *Ex. 29. 30.* *Ex. 30. 30.* *Ex. 31. 30.* *Ex. 32. 30.* *Ex. 33. 30.* *Ex. 34. 30.* *Ex. 35. 30.* *Ex. 36. 30.* *Ex. 37. 30.* *Ex. 38. 30.* *Ex. 39. 30.* *Ex. 40. 30.* *Ex. 41. 30.* *Ex. 42. 30.* *Ex. 43. 30.* *Ex. 44. 30.* *Ex. 45. 30.* *Ex. 46. 30.* *Ex. 47. 30.* *Ex. 48. 30.* *Ex. 49. 30.* *Ex. 50. 30.* *Ex. 51. 30.* *Ex. 52. 30.* *Ex. 53. 30.* *Ex. 54. 30.* *Ex. 55. 30.* *Ex. 56. 30.* *Ex. 57. 30.* *Ex. 58. 30.* *Ex. 59. 30.* *Ex. 60. 30.* *Ex. 61. 30.* *Ex. 62. 30.* *Ex. 63. 30.* *Ex. 64. 30.* *Ex. 65. 30.* *Ex. 66. 30.* *Ex. 67. 30.* *Ex. 68. 30.* *Ex. 69. 30.* *Ex. 70. 30.* *Ex. 71. 30.* *Ex. 72. 30.* *Ex. 73. 30.* *Ex. 74. 30.* *Ex. 75. 30.* *Ex. 76. 30.* *Ex. 77. 30.* *Ex. 78. 30.* *Ex. 79. 30.* *Ex. 80. 30.* *Ex. 81. 30.* *Ex. 82. 30.* *Ex. 83. 30.* *Ex. 84. 30.* *Ex. 85. 30.* *Ex. 86. 30.* *Ex. 87. 30.* *Ex. 88. 30.* *Ex. 89. 30.* *Ex. 90. 30.* *Ex. 91. 30.* *Ex. 92. 30.* *Ex. 93. 30.* *Ex. 94. 30.* *Ex. 95. 30.* *Ex. 96. 30.* *Ex. 97. 30.* *Ex. 98. 30.* *Ex. 99. 30.* *Ex. 100. 30.*